

Załącznik do
Uchwały nr XXII/195/2013
Rady Gminy Płużnica
z dnia 30 stycznia 2013 r.

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI GORYŃ w latach 2013-2020

Dokument przyjęty uchwałą Zebrania Sołeckiego
nr 1/2013 z dnia 24 stycznia 2013 r.

Goryń, styczeń 2013 r.

WSTĘP

Odnowa wsi, w szczególności koncentruje się wokół zagadnień związanych z ekonomicznym bytem wsi, ale również z warunkami materialnymi życia mieszkańców. Jednocześnie w procesie odnowy wsi bardzo mocno akcentuje się jakość życia, wynikającą się z pozamaterialnych, duchowych i społecznych potrzeb osób i całej społeczności wiejskiej. Cechą odnowy wsi jako metody rozwoju obszarów wiejskich jest zatem kompleksowość, polegająca na uzgodnieniu i realizowaniu całościowej wizji rozwoju wsi, z myślą o zachowaniu jej tożsamości, przestrzennej integralności oraz zharmonizowaniu podstawowych funkcji: mieszkalnej, gospodarczej (produkcja i usługi) oraz rekreacyjnej i wypoczynkowej.

W procesie odnowy wsi bardzo mocno podkreśla się potrzebę dokonania zasadniczej zmiany w mentalności mieszkańców wsi z pasywnego odbioru procesów sterowanych z zewnątrz na postawy polegające na kreatywnych i uporządkowanych działaniach, polegających na wzięciu odpowiedzialności za swoje bezpośrednie otoczenie, jak również za przyszłość swojej społeczności. Zwraca się uwagę na fakt, iż odnowa wsi jest czymś więcej, niż upiększeniem fasad budynków, porządkowaniem przestrzeni wiejskiej renowacją historycznych budynków, czy realizacją nowych inwestycji dotyczących infrastruktury wiejskiej lub imprez o charakterze kulturalnym, czy rekreacyjnym, ale przede wszystkim odbudową tożsamości i integralności wsi oraz zachowaniem wartości życia wiejskiego, zakorzenionych w jej kulturze i tradycji. Odnowa wsi jest zarówno koncepcją rozwojową, jak również skuteczną metodą rozwoju obszarów wiejskich, uwalniająca jednostki i społeczności od myślenia w kategoriach roszczeniowych, a jednocześnie przesuującą odpowiedzialność za przyszłość społeczności wiejskiej na nią samą.

Reasumując należy, więc stwierdzić, iż odnowa wsi jest współcześnie ważną napędową siłą rozwoju obszarów wiejskich, skutecznie przeobrażająca tereny nią objęte i stanowiącą istotny składnik procesów rozwojowych na poziomie lokalnym i regionalnym.

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI GORYŃ na lata 2013-2020 zmierza do pobudzenia i zintegrowania wielu rozproszonych oddolnych inicjatyw działań na rzecz zachowania oraz ochrony unikatowego dziedzictwa kultowego i przyrodniczego wsi oraz jej rozwoju.

Głównym celem wszelkich działań jest poprawa standardu życia mieszkańców wsi, a biorąc pod uwagę położenie i naturalne warunki przyrodnicze, najbardziej zasadnym jest uczynienie tego poprzez promocję Gorynia jako wsi nastawionej na rozwój integracji mieszkańców i wspieranie młodych pokoleń.

Plan odnowy miejscowości Gorynia powstał przy współudziale mieszkańców tej wsi, sołtysa i rady sołectkiej. Wypracowane tu priorytety i zadania są dobrem wspólnym a ich realizacja leży w interesie współtwórców.

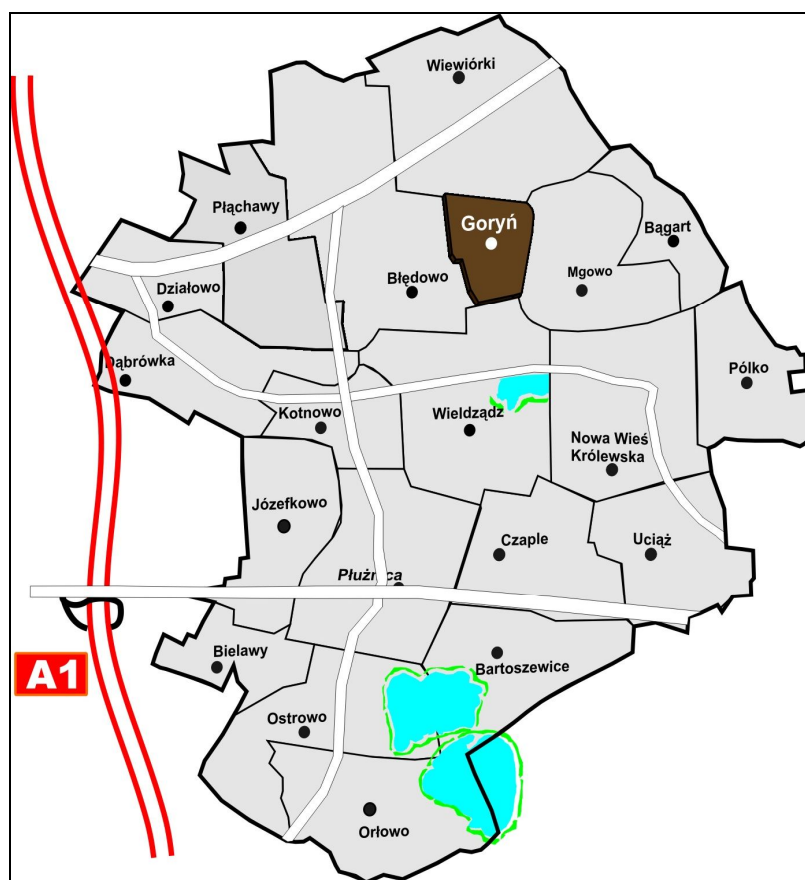
Przy tworzeniu niniejszego planu odnowy miejscowości uwzględniono zapisy Strategii Rozwoju Gminy Płużnica na lata 2012-2020, przyjętej uchwałą Rady Gminy Płużnica nr XXI/160/2012 z dnia 28 listopada 2012 r.

I. Charakterystyka miejscowości Goryń oraz planowane kierunki rozwoju

1.1 Położenie miejscowości, przynależność administracyjna, powierzchnia, liczba ludności

Goryń znajduje się w mezoregionie Pojezierza Chełmińskiego, położony jest w północno-wschodniej części Gminy Płużnica. Wchodzi w skład gminy Płużnica, powiat wąbrzeski, województwo kujawsko-pomorskie. Wieś znajduje się w odległości 17 km od Grudziądza, 13 km od Radzyna Chełmińskiego i 20 km od Wąbrzeźna.

Wieś sąsiaduje z wsiami gminnymi: Błędowo, Mgowo, Wiewiórek, Wieldzadz. W roku 2012 w Goryniu mieszkało 169 osób w tym 74 kobiet i 95 mężczyzn.

Mapka poglądowa z lokalizacją wsi

1.2 Historia wsi

Goryń (Goryn, Gorin, Grinnen, Gorinngen)

- W czasach Krzyżackich - folwark Zakonu należący do wójtostwa rogozińskiego. 1414 r. - folwark zostaje spalony.
- 1425 r. - lokacja wsi.
- 1430 r. - sołtys Flisatii i mieszkańcy otrzymują prawo własności na 30 łanach, z których czynsz płacą do Rogóżna
- 1530 r. - wieś przysądżono staroście Łukaszowi von Allen
- 1565 r. - własność królewska, starostwo rogozińskie.

- 40 łąnów (3 łąny sołtysa, 7 łąnów rozkopanych, 30 łąnów osiadłych należących do 10 chłopów), karczmarz, 6 zagrodników.
- 1570 r. - 30 łąnów chłopskich, 3 łąny sołtysa, karczma, 8 zagrodników, 3 komorników bez bydła. Parafia - w Wiewiórkach.
- W czasie potopu szwedzkiego wieś uległa dużemu zniszczeniu. Po pierwszym rozbiórce Polski (1772/73 r.) wieś liczyła 122 mieszkańców (w tym 13 parobków i 8 dziewczek), dzierżawcą był Józef Gosański.
- 1868 r. - wieś zamieszkiwało 161 mieszkańców (72 ewangelików, 89 katolików), obszar gruntów wiejskich - 2105,31 morgów magdeburskich, budynków - 29 w tym 11 domów prywatnych.
- 1892 r. - administratorem majątku jest Paul Bucholtz.
- W Goryniu działała w tym czasie szkoła katolicka (4 dzieci ewangelickich uczyło się w szkole w Błędowie).
- 1900 r. - Goryń kupuje Ossowski.
- W 1902 r. rozpoczyna budowę szkoły, w 1915 r. szkoła była gotowa w stanie surowym.
- 1906 r. - Goryń kupuje Stefan Krause.
- 1907 r. - wieś kupuje Gottfried Voigt.
- 1918 r. - majątek kupuje Józef Błachowiak z Bydgoszczy.
- Powstają dwa obwody szkolne. Dzieci katolików z Błędowa uczęszczają do katolickiej szkoły w Goryniu, dzieci ewangelików do Błędowa.
- Obszar dworski Goryń (wójtostwo w Wielkądzu) obejmował 524 ha w tym: 500 ha gruntów ornych, 12 ha łąk, 3 ha lasu, 8 ha nieużytków, 1 ha wody.
- 1921 r. - spis wykazał 182 mieszkańców (w tym 182 Polaków, 0 Niemców), 29 gospodarstw, 11 budynków mieszkalnych.
- 1928 r. - wieś liczy 207 mieszkańców. Do jednoklasowej szkoły katolickiej z jednym nauczycielem uczęszcza 29 dzieci.
- Po II wojnie światowej - w latach 50-tych Goryń należał do gromady Błędowo, w 1973 r. - wieś sołeczka w gminie Płużnica.
- 1970 r. - wieś liczy 289 mieszkańców.
- 1997 r. - 186 mieszkańców, 7 gospodarstw.
- Według map z 1905 r. do Gorynia dochodziła bocznicą kolejowa od linii Chełmża - Melno.

1.3 Przestrzenna struktura miejscowości

Miejscowość Goryń jest typowym przykładem wsi folwarcznej, który charakteryzuje się:

- związek przestrzenny pomiędzy dworem, parkiem a budynkami gospodarczymi i budynkami mieszkalnymi pracowników folwarku,
- układ dróg,
- układem folwarcznych działek siedliskowych wzdłuż głównej drogi,
- zielenią przydrożną, graniczną i wewnątrzsiedliskową.

Przez centrum miejscowości przebiega droga powiatowa, wzdłuż której znajduje się zwarta zabudowa mieszkaniowo – gospodarcza. Dominantę przestrzenną stanowią budynki wielorodzinne. Elementami charakterystycznymi dla miejscowości jest Zespół dworsko - folwarczny z przełomu XIX i XX wieku.

II. Inwentaryzacja zasobów służących odnowie miejscowości.

2.1. Zasoby przyrodnicze

W Goryniu znajduje się pozostałość po dawnym parku dworskim z XIX wieku o pow. 1,4 ha. Miejscowość Goryń jest jednym z mniejszych sołectw gminy Płużnica, dawną wsią PGR-owską. Położona jest w północnej części województwa kujawsko-pomorskiego, charakteryzująca się bardzo urozmaiconą i atrakcyjną rzeźbą terenu. Układ taki powodował, że gleby już od dawna dobre nie były zalesiane, ale wykorzystywane rolniczo, przez co na terenie wsi występują jedynie niewielkie powierzchnie leśne (ok. 4 ha).

Zdjęcie satelitarne wsi Goryń

Wysoczyznę morenową od dna doliny Wisły rozdziela strefa krawędziowa. Obszar wysoczyzny morenowej zbudowany z gliny i piasków zwałowych jest intensywnie użytkowany rolniczo z uwagi na wysoką rolniczą przydatność gleb. W strukturze użytków rolnych przewagę stanowią grunty klasy III oraz IV.

Pozostałe klasy mają niewielki udział. Klimat obszaru charakteryzuje przejściowość i zmienność ze średnią temperaturą roczną $6,5^{\circ}$ i średnią roczną sumą opadów w granicach 530 mm. Najchłodniejszym miesiącem jest styczeń, a najcieplejszym lipiec. Szata śnieżna zalega na tym terenie średnio przez 30 dni w roku.

Oceniając klimat, występujący na obszarze opracowania, pod kątem warunków wypoczynkowych, należy zaliczyć go do dość korzystnych, przede wszystkim dla wypoczynku letniego.

2.2. Dziedzictwo kulturowe

Goryń to również środowisko kulturowe, znajduje się tu Zespół dworsko-folwarczny z przełomu XIX i XX w.: dwór murowany z cegły z przełomu XIX i XX wieku, park dworski, krajobrazowy XIX wieku o pow. 1,4 ha, 2 domy mieszkalny robotników folwarcznych (XIX/XX w.), budynek inwentarski z pocz. XX w., stodoła z końca XIX w., spichlerz murowany z końca XIX w.

2.3. Obiekty i tereny

W Goryniu brakuje charakterystycznych obiektów. Warty uwagi jest Zespół dworsko-folwarczny z przełomu XIX i XX w.: dwór murowany z cegły z przełomu XIX i XX wieku, park dworski, krajobrazowy XIX wieku o pow. 1,4 ha, 2 domy mieszkalny robotników folwarcznych (XIX/XX w.), budynek inwentarski z pocz. XX w., stodoła z końca XIX w., spichlerz murowany z końca XIX w. oraz cmentarz rodowy z II poł. XIX w. (zdeastowany). Gmina posiada działkę, na której planuje się budowę boiska i placu zabaw.

2.4. Infrastruktura społeczna

We wsi znajduje się obiekt gminny, w którym mieści się świetlica wiejska. Odbywają się tu spotkania mieszkańców wsi.

2.5 Infrastruktura techniczna

Wieś jest zwodociągowana i skanalizowana w 100%. Wieś jest oddalona 1 km od drogi wojewódzkiej nr 543, przy której znajduje się przystanek autobusowy. Dojazd do wsi odbywa się drogą powiatową i gminną. Nie są to drogi przelotowe.

2.6 Gospodarka i rolnictwo

Na terenie wsi znajduje się siedem gospodarstw rolnych, w tym jedno wielkoobszarowe. Wśród gruntów rolnych dominują gleby klasy III i IV. Główne uprawy to zboża, rzepak, buraki cukrowe, kukurydza. Rolnicy zajmują się hodowlą trzody chlewnej. Ponadto w miejscowości zarejestrowane są 4 podmioty prowadzące działalność gospodarczą.

Spółeczeństwo Gorynia to przedstawiciele różnych zawodów: głównie rolnicy, wykwalifikowani robotnicy, emeryci i renciści. Ponadto pewien procent stanowią osoby bezrobotne. We wsi znajduje się 56 gospodarstw domowych.

Pola uprane w miejscowości Goryń

2.7. Kapitał społeczny i ludzki

W Goryniu zamieszkuje 169 osób, z czego do 18 roku życia - 33, w wieku produkcyjnym - 111 i w wieku poprodukcyjnym - 25.

Mieszkańcy wsi działają w Klubie Pomocy Rodzinie przy Stowarzyszeniu Klubów Pracy i Pomocy Rodzinie w Gminie Płużnica. Działacze społeczni zrzeszeni w organizacji działają głównie w sferze wsparcia i pomocy dla rodzin ubogich. Ponadto we wsi organizowane są różne formy spędzania wolnego czasu. Należą do nich: spotkania okolicznościowe (dzień dziecka, dzień kobiet, mikołajki), spotkania przy grillu, zabawy.

Zebranie wyborcze w Goryniu (18.01.2012)

III. Ocena mocnych i słabych stron miejscowości Goryń

SILNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • dobra klasa gruntów rolnych • wysoki stopień zwodociągowania i skanalizowania • gminne działki do zagospodarowania	<ul style="list-style-type: none"> • mała aktywność mieszkańców • słaby poziom wykształcenia mieszkańców powyżej 40 roku życia, • niewystarczająca ilość połączeń komunikacji publicznej (Wąbrzeźno, Grudziądz) • niewystarczająca liczba miejsc pracy poza rolnictwem, • wysokie bezrobocie • brak boiska sportowego • brak placu zabaw • mała świetlica • mała ilość imprez integracyjnych • zły stan chodników • nie wszyscy mieszkańcy dbają o wygląd posesji
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • dostępność Funduszy Europejskich i innych środków pomocowych, • dostępność funduszu sołeckiego, • rosnące znaczenie inicjatyw oddolnych,	<ul style="list-style-type: none"> • emigracja wykształconych, młodych ludzi w poszukiwaniu pracy, • malejące dochody mieszkańców wsi • starzenie się społeczeństwa • rosnąca biurokracja, • system pomocy społecznej utrwalający bezrobocie, • atomizacja społeczeństwa, • częste zmiany przepisów prawa,

IV. Przesłanki do opracowania planu odnowy

Opracowanie i wdrożenie planu odnowy wiąże się z dużymi korzyściami dla małej społeczności lokalnej:

- aktywizacja społeczności lokalnej wokół działania na rzecz własnego środowiska,
- wzrost atrakcyjności życia kulturalnego,
- szansa skorzystania z funduszy strukturalnych i innych zewnętrznych źródeł,
- wprowadzanie dobrych zmian akceptowanych przez społeczność,
- wykreowanie lokalnego forum wymiany informacji i doświadczeń.

4.1 Planowane kierunki rozwoju

W styczniu 2013 roku Rada Sołecka Gorynia i mieszkańcy przystąpili do opracowywania planu rozwoju miejscowości, którego głównym celem jest klasyfikacja działań, które zamierzają realizować mieszkańcy, w porozumieniu z Gminą Płużnica oraz innymi instytucjami i urzędami na rzecz rozwoju i odnowy swojej wsi.

Plan Rozwoju miejscowości Goryń opracowany został na lata 2013-2020. Jest on uzupełnieniem zapisów Strategii Rozwoju Gminy Płużnica, a dodatkowo uwzględnia Fundusz Sołecki jako jedno ze źródeł finansowania zaplanowanych przedsięwzięć.

Celem strategicznym dla sołectwa, określonym przez grupę planowania jest:

Poprawa warunków życia mieszkańców wsi Goryń

Jest to główny cel planu, do którego realizacji dążyć będą wszystkie zaangażowane podmioty. Zespół mieszkańców zdefiniował następujące cele cząstkowe:

- wieś atrakcyjna dla mieszkańców,
- aktywne, twórcze i zintegrowane społeczeństwo,
- dobrze rozwinięta infrastruktura techniczna,

4.2 Wizja rozwoju wsi Goryń

Goryń to wieś zadbana i bezpieczna, w której ludzie żyją godnie. We wsi panują dobre stosunki sąsiedzkie. Dobrze rozwinięta infrastruktura techniczna oraz istniejące obiekty, sprzyjają aktywności mieszkańców i stwarzają możliwość organizacji różnych form rekreacji i wypoczynku.

V. Opis planowanych do realizacji zadań inwestycyjnych i przedsięwzięć w latach 2013-2020.

Na podstawie konsultacji społecznych z mieszkańcami wsi, biorąc pod uwagę mocne i słabe strony miejscowości oraz szanse i zagrożenia oraz strategiczne cele rozwoju, zaplanowano do realizacji następujące zadania inwestycyjne i przedsięwzięcia aktywizujące społeczność lokalną.

1. Wykonanie placu zabaw na terenie wsi Goryń

Celem projektu jest podniesienie jakości życia mieszkańców wsi Goryń poprzez budowę placu zabaw. Powstały obiekt przeznaczony będzie dla mieszkańców wsi i przybyłych gości.

Realizacja zadania wpłynie na prawidłowy rozwój ruchowy dzieci oraz poprawę warunków wypoczynku i rekreacji dzieci. Poprawi również estetykę wsi.

Planowana data realizacji zadania: 2013 rok

Szacowana wartość zadania: **34 440,00 zł**

Źródła finansowania: budżet Gminy oraz środki w ramach PROW 2007-2013 oraz 2014-2020.

2. Wykonanie boiska sportowego na terenie wsi Goryń

Celem zadania jest podniesienie jakości życia mieszkańców wsi Goryń w zakresie infrastruktury sportowej poprzez budowę boiska sportowego. Powstały obiekt przeznaczony będzie dla mieszkańców wsi i przybyłych gości.

Realizacja zadania wpłynie na poprawę warunków uprawiania sportu w gminie, i poprawi estetykę miejscowości.

Planowana data realizacji zadania: 2014 rok

Szacowana wartość zadania: **12 985,37 zł**

Źródła finansowania: budżet Gminy oraz środki w ramach PROW 2007-2013 oraz 2014-2020.

3. Budowa świetlicy wiejskiej

Celem projektu jest podniesienie jakości życia mieszkańców wsi Goryń poprzez utworzenie miejsca spotkań i integracji mieszkańców. Powstały obiekt przeznaczony będzie dla mieszkańców wsi i przybyłych gości.

Realizacja zadania wpłynie na poprawę warunków integracji mieszkańców i poprawi estetykę miejscowości.

Planowana realizacja zadań: lata 2013- 2020.

Szacowana wartość zadań rocznie: **100 000,00 zł**

Źródła finansowania: budżet Gminy oraz środki w ramach PROW 2014-2020.

4. Modernizacja świetlicy wiejskiej

Celem projektu jest podniesienie jakości życia mieszkańców wsi Goryń poprzez poprawę dostępu do miejsc spotkań i integracji mieszkańców. Obiekt przeznaczony będzie dla mieszkańców wsi i przybyłych gości.

Realizacja zadania wpłynie na poprawę warunków integracji mieszkańców i poprawi estetykę miejscowości.

Planowana realizacja zadań: lata 2013-2020.

Szacowana wartość zadań rocznie: **50 000,00 zł**

Źródła finansowania: budżet Gminy oraz środki w ramach PROW 2014-2020.

5. Modernizacja i budowa chodników z kostki brukowej

Celem projektu jest podniesienie jakości życia mieszkańców wsi Goryń poprzez poprawę bezpieczeństwa oraz estetyki wsi.

Realizacja projektu wpłynie na poprawę warunków życia, poprawi estetykę miejscowości oraz wpłynie na jej promocję.

W ramach projektu przewiduje się:

- modernizacja chodnika w centrum wsi
- przedłużenie chodników po dwóch stronach wsi,
- utwardzenie terenu wokół budynku świetlicy

Planowana realizacja zadania: lata 2013- 2020.

Szacowana wartość inwestycji: **26 400,00 zł**

Źródła finansowania: budżet Gminy oraz środki w ramach PROW 2014-2020.

6. Integracja mieszkańców Gorynia

Celem zadania jest podniesienie jakości życia mieszkańców wsi Goryń poprzez integrację mieszkańców i zapewnienie im dostępu do kultury. Działania integracyjne skierowane będą do mieszkańców i przybyłych gości.

Realizacja zadania wpłynie na wzrost integracji i aktywności mieszkańców miejscowości, wzrostu ich zainteresowania kulturą i aktywnymi formami spędzania czasu wolnego oraz przyczyni się do wypromowania wsi.

W ramach zadania przewiduje się:

- organizację następujących imprez kulturalnych:
  - Dzień Dziecka
  - Dzień Babci
  - Dzień Dziadka
  - Dzień Matki
  - Dzień Kobiet
- organizację konkursów,
- organizację wyjazdów:
  - do kina, teatru
- funkcjonowanie klubu młodzieżowego
- zawody sportowe
- zabawy taneczne – piknik, festyn

Planowana data realizacji zadań: lata 2013- 2020.

Szacowana wartość zadań rocznie: 5000,00 zł

Źródła finansowania: budżet Gminy.

7. Poprawa estetyki wsi

- wykaszanie terenów zielonych,
- pielęgnacja drzew i krzewów,
- nowe nasadzenia,
- utrzymanie porządku na terenie miejscowości,
- tablice informacyjne, ogłoszeń
- drogowskazy z numerami domów i nazwą miejscowości,
- kosze na śmieci,
- elementy małej architektury (stoły, ławki, itp.)
- wiaty przystankowa
- oświetlenie placu zabaw i drogi gminnej dojazdowej (parcele)

Planowana realizacja zadania: lata 2013-2020.

Szacowana wartość zadania rocznie: 6 000,00 zł

Źródła finansowania: budżet Gminy oraz środki w ramach PROW 2007-2013 oraz 2014-2020.

4. Pozostałe zadania

Ze względu na konieczność powiązania projektów z innymi działaniami realizowanymi na terenie gminy w harmonogramie ujęto działania dotyczące wsi Goryń zapisane w Strategii Rozwoju Gminy Płużnica na lata 2012-2020 uchwalonej uchwałą Rady Gminy Płużnica Nr XXI/160/2012 z dnia 28.11.2012 r.

VI. Opis i charakterystyka obszarów o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców Gorynia.

W planie Odnowy Miejscowości uwzględniono i scharakteryzowano projekty o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców jak i projekty sprzyjające nawiązywaniu kontaktów społecznych, m.in.:

- Wykonanie placu zabaw na terenie wsi Goryń
- Wykonanie boiska sportowego na terenie wsi Goryń
- Budowa świetlicy wiejskiej
- Modernizacja świetlicy wiejskiej
- Modernizacja i budowa chodników z kostki brukowej
- Integracja mieszkańców Gorynia
- Poprawa estetyki wsi.

Powyżej uwzględnione koncepcje ze względu na ich charakter, położenie oraz cechy funkcjonalno-przestrzenne mają szczególne znaczenie dla zaspokajania potrzeb mieszkańców, sprzyjają integracji oraz nawiązywaniu kontaktów społecznych.

VII. Wnioski końcowe

Plan odnowy miejscowości dotyczy realizacji zadań w horyzoncie czasowym 2013-2020. Odpowiedzialna za realizację jest Rada Sołecka wsi Goryń. Od całej społeczności lokalnej Gorynia oczekuje się dużego zaangażowania oraz czynnego udziału w realizacji programu. Chcemy również włączyć wszystkie organizacje działające na terenie naszej wsi do aktywnego działania. Od Rady Gminy, Wójta Gminy oczekujemy pomocy i wsparcia w tym przedsięwzięciu.